

مقاله

مطالبی پیرامون مقالات گزارش موردی (Case Report) و مروری (Review)

(۱) دکتر عبدالرسول سبحانی

مقالات گزارش موردی:

- از نظر کلی سه گونه مقاله گزارش موردی وجود دارد:
- الف - مورد منحصر به فرد که از ویژگیهای زیر برخوردار هستند:**
- ۱ - مشاهده تظاهرات بیماری خارق العاده که با بیماریها و سندرمهای شناخته شده قبل قابل تطبیق نیست.
 - ۲ - جهت اثبات منحصر به فرد بودن مورد باید جستجوی دقیق از طریق کتب و مجلات انجام گیرد و به موارد تشریح شده قبلی و حاوی تظاهرات مشابه دقت شود.
 - ۳ - ادعای صریح در این زمینه که «چنین موردی قبلاً» معرفی نشده «باید با احتیاط انجام گیرد.
 - ۴ - عدم دست یابی به مورد مشابه ممکن است ناشی از چند دلیل باشد، از جمله اینکه جستجوی دقیق در متون انجام نگرفته و یا بیماری یا سندرم در گذشته معرفی شده ولی با اصطلاحاتی متفاوت با آنچه ما امروز بکار می بریم ارائه شده است.
 - ۵ - از بکار بردن ادعاهایی نظیر «کشف یک سندرم جدید» یا «نخستین گزارش» پرهیز شود چون آیندگان باید چنین استنتاجی به عمل آورند نه خود شما.
- ب - مورد دارای رابطه غیر منتظره (که از ویژگیهای زیر برخوردار است):**
- ۱ - وقوع دوبیماری یا تظاهرات نسبتاً غیر عادی آنها در بیمار بطور همزمان.
- ج - مورد رویدادهای غیر منتظره که از ویژگیهای زیر برخوردار است:**
- ۱ - مشاهده بهبودی ناگهانی و غیرمنتظره در بیماری و نشانه‌های آن
 - ۲ - وخیم شدن وضع بیمار یا یافته‌ای آزمایشگاهی بطور غیر منتظره
 - ۳ - گزارش یک یا چند مورد بسیار نادر بیماری که در نشریات داخلی و خارجی گزارش نشده است و یاد در صورت گزارش شدن دارای تفاوتهایی از نظر ویژگیهای خاص (منطقه ای، سنی، جنسی و....) است.
 - ۴ - مشاهده اثرات معکوس و غیر منتظره یک دارو که

اصطلاحاً آن را ایدئوسنکرازی (Idiosyncrasy) گویند.

نباید از محدوده موضوع خارج شد.

۴ - معرفی بیمار (Case Histoty): در این قسمت به شرح و حال بیمار و یافته‌های بالینی و پاراکلینیکی آنها پرداخته میشود. گاهی اوقات لازم است که بررسی‌های انجام شده روی خانواده بیمار هم متذکر شد مثل گزارش اختلالات ارثی، در صورتی که مشاهدات موردی به بررسی‌های آزمایشگاهی نیاز داشته باشد میتوان در این قسمت مواد و روشهای بکاررفته و نتایج بدست آمده را گنجانید.

۵ - بحث و نتایج (Discussion): اهمیت گزارش موردی و منحصر به فرد یا غیر منتظره بودن آن را با ایدارائه داد. در این قسمت باید به بحث و تحلیل یافته‌های خود پرداخت و اهمیت یافته‌های کنونی را با آنچه در بررسی‌های مشابه توسط دیگران گزارش شده مقایسه و نتیجه‌گیری نمود. اگر برخی از مطالب شرح حال بیمار و یافته‌های بالینی و پاراکلینیکی با آنچه که در بررسی‌های متون حاصل شده مغایر است باید دلیل حصول چنین نتایجی بحث و تحلیل شود. محقق در بخش بحث بیشترین آزادی را در ارائه مطالب و ابراز عقیده در مورد یافته‌ها را دارد ولی باید محتوای مباحث منطقی و از پیش‌توانه علمی برخوردار باشد. از تکرار مطالب ارائه شده در بخش معرفی بیمار در این قسمت باید خودداری کرد.

۶ - منابع (References): باید کلیه منابع اطلاعاتی که در ارائه گزارش موردی استفاده قرار گرفته اشاره شود. ارائه منابع ارزش علمی مقاله را بالا می‌برد. سبک نگارش منابع در مجلات و پایان‌نامه‌ها متفاوت است و بستگی به سلیقه یا نظر سردبیر مجله، قوانین دانشکده و غیره دارد. فرم نوشتن منابع متنوع است ولی جهت آشنایی دو نمونه که یکی مربوط به مجله و دیگری کتاب است ارائه میشود.

۱ - مجله:

Josselon J, Kyser BA, Weir MR, Sadler JH.
Hepatitis B Surface antigenemia in a chronic

وظیفه اولیه نویسنده یک مقاله گزارش موردی نویسنده باید با مطالعه دقیق از کتب و مجلات و منابع اطلاع‌رسانی متفرقه و همگام با آن و انجام یکسری آزمایشات کلینیکی، پاراکلینیکی بر روی بیمار توانائی پاسخ به سؤالات زیر را کسب کند:

- ۱ - اهمیت گزارش موردی در چیست؟
- ۲ - چه اطلاعات کامل و جامعی از بیمارانتخاب شده برای گزارش در دست دارد؟
- ۳ - چه شواهد و دلایلی دارد که این مورد منحصر به فرد است؟
- ۴ - ویژگیها و اطلاعات در زمینه این مورد انتخاب شده چیست؟
- ۵ - نتیجه و پیامد ارائه گزارش موردی چیست؟

ساختار ارائه یک مقاله گزارش موردی

یک مقاله با خصوصیات گزارش موردی از اجزاء زیر تشکیل یافته است که در اغلب موارد شبیه به مقالات پژوهشی است و نویسنده باید در نوشتن مقاله آنها را دقیقاً مدنظر داشته باشد.

- ۱ - عنوان (Title): عنوان مقاله گزارش موردی باید کوتاه (حدود هشت کلمه)، گویا و جذاب باشد.
- ۲ - چکیده (Abstract): در زمینه ارائه چکیده در مقالات گزارش موردی اختلافات سلیقه‌ای بین مجلات وجود دارد و بعضی از آنها نوشتن چکیده را نیاز نمی‌دانند.
- ۳ - مقدمه (Introduction): در این قسمت نویسنده باید اطلاعات زمینه‌ای درباره اهمیت گزارش موردی، مشخصات و ویژگیهای آن، دلیل جالب و منحصر به فرد بودن و یا غیر منتظره بودن مورد را که با بررسی متون بدست آورده است ارائه دهد. در مقدمه فقط باید اطلاعات زمینه‌ای مرتبط با گزارش موردی ارائه شود و

۳- نویسنده باید به مطالب گزارش شده قبلی با دید دقیق و منتقدانه و در هر مطلب چنانچه خود دارای نظریه و فرضیه ای است به آنها اضافه کند و نهایتاً یک جمع بندی ارائه دهد.

۴- چون بخش اعظم یک مقاله مروری حاصل جمع آوری از مطالب گذشته است پس باید یک بررسی متون دقیق و وسیع با کمک از سیستمهای اطلاع رسانی انجام داد. بنابراین اغلب مقالات مروری حاوی منابع زیادی هستند.

۵- در جمع آوری اطلاعات سعی شود مطالب گذشته و جدید را با هم جمع آوری و به بحث و تحلیل آن پرداخته شود.

۶- هر چند که مقالات مروری دارای نظم و ساختار شبیه مقالات پژوهشی نیست ولی سعی شود که یک سازمان دهی مطلوب در نگارش آن در نظر گرفته شود. توصیه می شود که قبل از شروع نگارش مقاله مروری، تصویر کلی از موضوع در ذهن نویسنده پرورانده و تهیه شود.

۷- ترجمه یک مقاله مروری از زبان خارجی به فارسی و حاصل جستجو و تجزیه و تحلیل دیگری را بدون ذکر واقعیت بانام خود منتشر کردن عملی است که از نظر اخلاق علمی مطرود است.

hemodialysis Program : Lack of influence on morbidity and mortality . Am J Kidney Dis 1987 Jun;9(6) : 456- 61.

۲- فصل خاصی از کتاب :

Turitto VT, Baumgartner HR. Platelet Surface interaction. In : Colman RW, Hirsh J, Marder VJ, Salzman EW. Hemostasis and thrombosis. 2nd Edition. Philadelphia : JB Lippincott Company, 1987:555-571.

مقالات مروری

مقالات مروری دارای ویژگیهای خاصی است که بصورت خلاصه در قسمت زیر به آنها اشاره میشود.

- ۱- بهتر است که مقالات مروری توسط فرد یا افرادی که در مورد مطلبی علم و آگاهی وسیع دارند و در آن زمینه صاحب تحقیق و مقالاتی هستند به رشته تحریر درآید.
- ۲- منظور از تهیه یک مقاله مروری، بررسی جامع در زمینه علمی خاصی است که طی آن اطلاعاتی که قبلاً منتشر شده است جمع آوری، تجزیه و تحلیل و درباره آنها بحث می شود.

منابع :

- ۱- ادوارد ج هوث ، ترجمه دکتر اسدا... آزاد: شیوه نگارش و نشر مقالات علوم پزشکی . انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد ، ۱۳۶۷
- ۲- پل استاپلتون ، ترجمه شعله بیگدلی : شیوه نگارش مقالات پژوهشی . انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران ، ۱۳۷۲.
- ۳- کیمیاگرام م، عزیزی ف : راهنمای نوشتن مقاله های پزشکی . ضمیمه مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ، اسفند ۱۳۶۸ ، صفحات ۲۱ تا ۲۴ .

۴ - چادگانی پورم : نگارش علمی ، فنون تهیه مقالات علمی و پایان نامه های تحصیلی . دانشگاه علوم پزشکی اصفهان ، معاونت پژوهشی ، ۱۳۷۳ .

5 - International Committee of Medical journal Editors .Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals Gastroenterology 1995 Jan ;1(1) :3-11.

منابع

۱- ...
 ۲- ...
 ۳- ...
 ۴- ...
 ۵- ...
 ۶- ...
 ۷- ...
 ۸- ...
 ۹- ...
 ۱۰- ...

۱- ...
 ۲- ...
 ۳- ...
 ۴- ...
 ۵- ...
 ۶- ...
 ۷- ...
 ۸- ...
 ۹- ...
 ۱۰- ...